

KINH PHẬT MẪU XUẤT SINH TAM PHÁP TẠNG BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT-ĐA

QUYỂN 15

Phẩm 15: THÁNH HIỀN (Phần 2)

Bấy giờ, Tôn giả Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Việc làm của Đại Bồ-tát rất khó, đó là vì vô lượng, vô số chúng sinh mặc áo giáp tinh tấn, làm việc đại trang nghiêm, làm cho khắp chúng sinh đạt được đại Niết-bàn, nhưng hiểu rõ tướng của chúng sinh thì chẳng thể nắm bắt được.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đúng vậy, đúng vậy, này Tu-bồ-đề! Việc làm của Đại Bồ-tát rất khó, vì vô lượng, vô số chúng sinh mà mặc áo giáp tinh tấn, làm việc đại trang nghiêm, làm cho khắp chúng sinh đạt được đại Niết-bàn, nhưng hiểu rõ tướng của chúng sinh thì chẳng thể nắm bắt được.

Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát không bị sắc hoặc mở hoặc trói nên làm việc đại trang nghiêm; không bị thọ, tưởng, hành, thức hoặc mở hoặc trói nên làm việc đại trang nghiêm; không bị quả vị Thanh văn, Duyên giác, Phật hoặc mở hoặc trói nên làm việc đại trang nghiêm. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát không vì trang nghiêm tất cả pháp mà làm việc đại trang nghiêm. Đó gọi là làm việc đại trang nghiêm.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Đại Bồ-tát nào thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế tức là Đại Bồ-tát làm việc đại trang nghiêm. Tuy thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế nhưng các Đại Bồ-tát không chấp trước ba nơi, đó là quả vị Thanh văn, Duyên giác, Phật.

Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Như lời ông nói, Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như vậy là làm việc đại trang nghiêm. Tuy hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy nhưng các Đại Bồ-tát không chấp trước quả vị Thanh văn, Duyên giác, Phật. Tu-bồ-đề! Ông hiểu nghĩa ấy thế nào mà nói như vậy?

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Như pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa vô cùng sâu xa, không có pháp nhỏ nào có thể được tu tập mà không có pháp tu tập và không có người tu tập. Vì sao? Vì trong pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không có một pháp nào có thể sinh ra, tức là không có sở tu, như tu hư không là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa, không tu tất cả pháp là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa, tu không chấp trước là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa, tu vô biên là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa, tu pháp không tu là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa, tu mà không chấp thủ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Phật bảo Tôn giả Tu-bồ-đề:

–Đúng vậy, đúng vậy! Pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa này vi diệu sâu xa! Tu-bồ-đề! Các Đại Bồ-tát nào thường hay tu tập thì nên lấy pháp này làm thí nghiệm để biểu thị

tướng ấy. Nếu có Đại Bồ-tát đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không sinh tham đắm và không mong cầu, lại cũng không chạy theo lời bàn luận của mọi người, tâm được thanh tịnh, lòng tin không đổi, mà khi nghe pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này không kinh, không sợ, không lui, không mất, không nghi, không nạn, không hối, không đấm, tâm rất vui mừng, tin hiểu thanh tịnh, thì nên biết Đại Bồ-tát này không còn thoái chuyển đối với Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Trước đây đã từng nghe pháp sâu xa này ở chỗ Đức Phật, lại thưa hỏi nghĩa lý trong pháp ấy. Do nhân duyên này lại được nghe pháp sâu xa ấy, không kinh, không sợ... cho đến sinh tâm vui mừng tin hiểu.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Đại Bồ-tát nghe pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này không kinh sợ rồi, thì cần phải làm sao để quan sát Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đại Bồ-tát muốn quan sát Bát-nhã ba-la-mật-đa thì nên tùy theo tâm Nhất thiết trí để quan sát.

Tu-bồ-đề bạch:

–Thế nào là tùy theo tâm Nhất thiết trí để quan sát?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Nướng vào hư không để quan sát, tức là theo tâm Nhất thiết trí để quan sát. Thế nào gọi là nướng vào hư không để quan sát?

Này Tu-bồ-đề! Nướng vào hư không để quan sát tức là không có sở quán. Vì vậy mới gọi là nướng vào tâm Nhất thiết trí để quan sát Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì vô lượng là Nhất thiết trí.

Này Tu-bồ-đề! Vô lượng tức là không sắc; không thọ, tưởng, hành, thức, không đắc, không chứng, không đạo pháp, không đạo quả, không trí, không thức, không sinh, không diệt, không thành, không hoại, không quán, không sở quán, không tạo tác, không người tạo tác, không đến, không đi, không phương, không hướng, không trụ, chẳng phải không trụ, thì đó là vô lượng. Nếu thấy là vô lượng, tức là rơi vào số vô lượng. Nếu không thấy là vô lượng, tức là như hư không vô lượng, Nhất thiết trí cũng vô lượng. Như vậy, vô lượng tức là không đắc, không chứng. Vì thế không thể do sắc mà đắc; không thể do thọ, tưởng, hành, thức mà đắc; không thể do Bồ thí ba-la-mật-đa mà đắc, không thể do Trì giới ba-la-mật, Nhẫn nhục ba-la-mật, Tinh tấn ba-la-mật, Thiền định ba-la-mật, Bát-nhã ba-la-mật-đa mà đắc.

Điều đó nghĩa là gì? Nghĩa là sắc tức là Nhất thiết trí; thọ, tưởng, hành, thức tức là Nhất thiết trí; Bồ thí ba-la-mật-đa tức là Nhất thiết trí, Trì giới ba-la-mật, Nhẫn nhục ba-la-mật, Tinh tấn ba-la-mật, Thiền định ba-la-mật, Bát-nhã ba-la-mật-đa tức là Nhất thiết trí.

Bấy giờ, vua trời Đại phạm, chủ cõi Sa-bà cùng đông đủ chúng Thiên tử Sắc giới, vua trời Đế Thích cùng đông đủ chúng Thiên tử Dục giới đi đến chỗ Phật. Sau khi đến, họ đánh lễ sát chân Phật, nhiễu bên phải ba vòng rồi đứng qua một bên, đồng bạch với Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa rất là sâu xa, khó thấy, khó hiểu, không thể đạt được tận cội nguồn giới hạn của pháp ấy. Vậy thì Như Lai Ứng Cúng Đẳng Chánh Giác dựa vào đâu để an trú trong đạo tràng, thành tựu quả Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác và nói pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này?

Phật bảo Phạm vương, Đế Thích và các Thiên tử:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Đúng vậy, đúng vậy! Bát-nhã ba-la-mật-đa rất là sâu xa, khó thấy, khó hiểu, không thể đạt được tận cội nguồn giới hạn của pháp ấy, nhưng nhờ thấy được ý nghĩa Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này nên Như Lai Ứng Cúng Đẳng Chánh Giác an trú nơi đạo tràng, thành tựu quả Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác và giảng thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Này các Thiên tử! Như Lai tuy đắc Bồ-đề nhưng không thấy người đắc và không có sở đắc. Tuy giảng thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa nhưng không thấy có người giảng thuyết, cũng không có pháp để giảng thuyết. Vì sao? Vì pháp của ta rất sâu xa, chẳng phải pháp để giảng thuyết. Giống như hư không rất sâu xa, pháp này cũng rất sâu xa. Ngã rất sâu xa nên pháp này cũng rất sâu xa. Tất cả pháp không đến, không đi, nên pháp này rất sâu xa.

Lúc ấy, Phạm vương, Đế Thích và các Thiên tử lại bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn, hy hữu thay! Bạch Thiện Thệ, hy hữu thay! Pháp mà Thế Tôn nói, những người tu hành ở thế gian khó có thể tin, khó có thể hiểu. Vì sao? Vì người tu hành ở thế gian có sự chấp trước, còn Phật thuyết pháp không chấp trước. Vì vậy, tất cả pháp là các sự chấp trước.

M